

LIBERECKÝ

PONDĚLÍ 21. DUBNA 2008

Šéf horského spolku

Jizersko-ještědský horský spolek má z historie na co navazovat

Strana D3

HORSKÝ SPOLEK Jizersko-ještědský horský spolek má na co navazovat. Německý horský spolek vznikl v Liberci už v roce 1884 a staral se tu o rozvoj turistiky. Jeho český následovník vydává ročenky, opravuje vyhlídky v Jizerských horách či pořádá výlety.

„Nejsme žádní Mirkové Dušínové“

Liberec - Jizersko-ještědský horský spolek oslavil předloni své desáté narozeniny. Navazuje na činnost Německého horského spolku pro Ještědské a Jizerské hory (DGV), který v našem kraji působil od konce 19. století. Stejně jako jejich předchůdci vydává spolek ročenky, které dokumentují jeho činnost, ale najde zde v nich také řadu článků o přírodě a historii Jizerských hor, Ještědu a dalších zajímavých místech libereckého regionu. Předsedou Jizersko-ještědského horského spolku je Pavel Vonička.

Když si prohlížím vaši novou ročenku, vidím holky a kluky s hráběmi, kosami, na čtvech jak čistí řeku, jsou samý úsměv a sranda. Chtě nechtě mi to připomíná jakési budovatelské nadšení, které se už dneska vidí asi jen ve vašich ročenkách.

Pro mě je potěšující, že i v dnešní ziskuchtivé době existují lidé, kteří jsou ochotni nezištně vykonat něco pozitivního pro přírodu. Není to žádné budovatelství. Ti kluci a holky prostě uklízejí odpadky z koryta říčky Smědé v přírodní rezervaci Meandry Smědé na Frýdlantsku, které jiní lidé buď naházeli přímo do řeky, nebo je sem přinesla voda při povodni. Dělalji to pro dobrý pocit z toho, že přispěli svým nepatrným dílem k ochraně posledních přírodních zachovalých míst. Bohužel, takových mladých lidí je stále méně. Ale aby to nevyznělo tak, že ve spolku jsou sami Mirkové Dušínové; zároveň se těšíme na večer – na pivočko, gulášek, posezení u ohně a kytary nebo v místní hospodě.

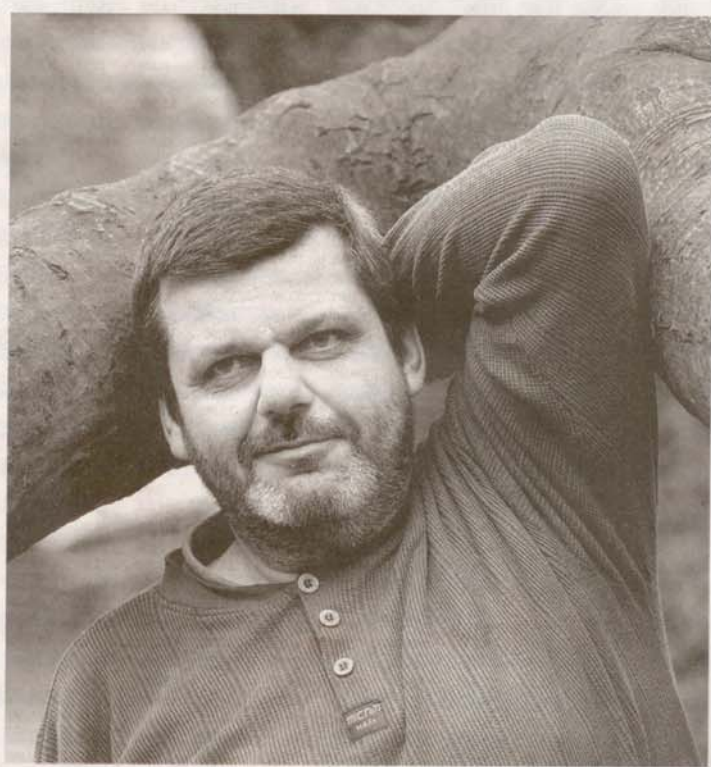
Rozumím tomu, že to je užitečná věc, ale takhle zvenku nevidím motor, který to nadšení pohání.

Hnacím motorem je vedení spolku, vždy na dva roky volený výbor, který se pravidelně schází na pracovních poradách a řídí jeho činnost mezi členskými schůzemi. Ve výboru jsou ti neaktivnější členové, kteří jsou ochotni obětovat svůj volný čas pro přípravu většiny spolkových činností.

S tím motorem jste mě dostal. Předpokládám, že uslyším něco o tom, jak mladí lidé milují přírodu a chtějí jí pomáhat...

Samozřejmě, nadšení a vztah k přírodě je nejdůležitější, jinak by si mohl vážený výbor kosit louky sám. Ale někdo musí akci zorganizovat a vytvořit určité základy, aby byla úspěšná a hlavně prospěšná. A to musí ti lidé pocítit, jinak přístě nepřijdou. Nejde o vykazování odpracovaných hodin, ale o výsledek.

Oceňím někdo? Občas mám pocit, že na ekologii a milování přírody se společnost dívá poněkud z patra. Například náš pan prezident...

PŘEDSEDA. V čele Jizersko-ještědského horského spolku stojí Pavel Vonička. FOTO: MAFIA - R. ČEJKA

Najdou se lidé, kteří naši práci oceňují. Ale asi je více těch, kteří nechápou, proč v dnešní době někdo tráví volný čas tím, že dělá něco obecně prospěšného, aniž by z toho měl hmotný prospěch. Na cizích, resp. státních pozemcích. Ochrana přírody, potažmo životního prostředí, ač byla po sametové revoluci v popředí zájmu řady institucí a objevovala se na čelních místech volebních programů prakticky všech politických stran, ustoupila opět do pozadí. Převládaly ekonomické zájmy. A náš pan prezident? Svými výroky, že jakékoliv omezení konzumního stylu je zášahem do naší těžce vydobyté svobody, tento trend jen podporuje.

Měli bychom to vzít od počátku. Od chvíle kdy v našem kraji turistika začínala.

Turistika se začala v českých zemích rozvíjet zhruba v polovině 19. století. Lidé se víc obraceli k přírodě a horám. Přičemž si musíme uvědomit, že řada hřebenu a svahů byla tehdy těžko přístupná. V 70. a 80. letech 19. století začaly v horských oblastech Rakouska-Uherska vznikat turistické spolky. V Liberci byl v roce 1884 založen Německý horský spolek pro Ještědské a Jizerské hory (DGV). Ten se stal až do začátku 2. světové války hlavním organizátorem a propagátorem turistiky na Liberecku a v přilehlých oblastech. Jednou z prvních činností DGV bylo vyznačení systému turistických cest, později spolek sám cesty a kamenné chodníky stavěl. Zpřístupnil četné skalní vyhlídky v Jizerských horách, postavil a vlastnil několik dřevěných a později kamenných rozhledn, které slouží dodnes. Největším počinem byla stavba kamenné horské chaty na vrcholu Ještědu, otevřená v roce 1907.

Já bych z toho drama nedělal. Kde kdo se tenkrát nechal Hitlerem zblbnout... Vaše činnost se přece od jech moc neliší. Proč nepřiznat, že navazujete na jejich dobré tradice? Ano, na ty dobré, předválečné. Pořádáme pro členy i nečleny nejen brigády, ale také např. obnovou Soutěž stovkařů. Stovkařskou olympiádu. Slavnosti slunovratu, spolko- v ples, vydáváme populárně naučné publikace o Jizerských horách. Koncem loňského roku to byly Tisícovky Jizerských hor a před nimi kniha Tři iseriny, popisující osudy tří jizerskohorských osad: Jizerky, Velké Jizery a Orle. Kniha se povedla, v krátké době vychází její druhé vydání. Opravujeme skalní vyhlídky v Jizerských horách, které vybudoval Německý horský spolek. A samozřejmě pořádáme výlety.

Předpokládám, že jen nebudovali... Spolek organizoval řadu sportovních a turistických akcí. Snad nejznámější byla soutěž „stovkařů“, tedy soupeření, kdo dříve absolvuje sto pěších výstupů na vrchol Ještědu. K důležitým činnostem patřila též propagace. DGV vydával ročenky, které jsou dodnes zdrojem zajímavých informací o regionální historii, pohlednice a mapy, z nichž nej-

Pohled do vašich ročenek je zajímavý i z několika dalších úhlů. Překvapil mě počet vašich členů...

V současné době se pohybuje kolem tří stovek. To je poměrně vysoké číslo, vzhledem k tomu, že jsme regionálním zájmovým sdružením. Široké spektrum naší činnosti přilákalo členy různého zaměření: lidi zajímající se o přírodu i historii, patrioti Jizerských hor, ochránce přírody i turisty. Ani náhodou se však nemůžeme srovnávat se svým předchůdcem, který měl v polovině 30. let téměř 8000 členů. Byla jiná doba, lidé se více sdružovali...

Dost členů spolku je ze zahraničí... Abych byl trochu dostředným – je mezi nimi někdo z toho původního spolku německého?

K zahraničním členům patří například paní Isa Engelmann, spisovatelka, autorka knih Návrat pro zelenou střechu a Židé v Liberci, která strávila v Liberci své dětství a nyní žije v italské Veroně. Pár členů máme ze sousedního Německa, z nichž někteří se narodili na Liberecku a jako děti byli odsunuti. Nikdo z nich ale asi nemohl být členem DGV, od jeho konce uplynulo již téměř 70 let.

Na občanské sdružení s bohuželbými záměry máte poměrně velký rozpočet. Několik milionů. Jak se vám peníze daří sehnat?

I na bohuželbivé záměry jsou potřeba peníze. Zdroje financí lze rozdělit zhruba do tří skupin: granty a sponzorské příspěvky, které jsou ale vždy určeny na konkrétní projekty a musí být přesně vyučtovány. Významným příjmem jsou zakázky na práce v přírodě. Značíme hranice rezervací, kosíme louky, stavíme oplotenky v lese, obnovujeme skalní vyhlídky atd. Určitý příjem máme také z prodeje vydaných publikací.

K čemu výnosy používáte?

Všechny zůstávají ve spolku. Platíme z nich mzdu našim dvěma zaměstnancům, pronajímáme kanceláře a další provozní náklady a zbýtky vložíme do nových publikací a na pořádání kulturních a společenských akcí.

Vím, pivočko, gulášek, posezení u ohně... S jakými organizacemi spolupracujete?

Těch organizací je hodně a jejich vyjmenování by zabralo příliš mnoho času a místa. Jsou to státní i soukromé organizace, nadace a některé obce. Z nich bych chtěl zvlášť jmenovat Višňovou nebo Novou Ves nad Nisou. Zmíním se ještě o našem partnerovi v polské části hor – spolku Towarysztwo Izerskie, s kterým udržujeme čilé kontakty.

Budovatelské nadšení i vzájemných spolupráci jsme si kdysi užili

■ Pavel Vonička

-narodil se 10. 4. 1963 v Mladé Boleslavi, je ženatý, má dvě děti - je autorem řady regionálních přírodovědných publikací a článků. Studium: Vysoká škola zemědělská v Praze. Zaměstnání: 14 let na Správě CHKO Jizerské hory, dnes Severočeské muzeum v Liberci (zoolog - entomolog) Koníčky: práce a cestování

až moc. Víte kolik má Liberec partnerských měst? Hafo, jak se říká, a jen málokdo tuší k čemu takové spolupráce jsou.

To se nám stát nemůže. S partnery našeho spolku spolupracujeme vždy na konkrétních projektech. Například se spolkem Towarysztwo Izerskie připravujeme příhraniční česko-polskou naučnou stezku Jizera - Orle - Hala Izerska.

Co Strana zelených? Nebo nechcete s politikou, viz. DGV, nic mít?

Nemám nic proti Straně zelených, jsem rád, že se dostala do Parlamentu. Osobně žádné politické ambice nemám, to není nic pro mě. Nesnáším přetvářku, které je politika plná. A dokud budu předsedou spolku, bude i on nezávislý na jakékoliv politické straně.

Asi jsem se na to měl zeptat na začátku. Totiž na ideu vašeho spolku. Kam směřujete? Jizerské hory a Ještědský hřebet to jsou tisíce hektarů, většinou poničené přírodou. Je vás tři sta a i kdybyste pracovali každý den po dobu deseti let, nebudete to moc vidět. Neprospadáte občasným pocitu zmaru?

Tuším kam míříte. Má-li to snažení nějaký význam. Nehrajeme si na zachránce hor, chceme jen svým nepatrným dílem přispět k zachování jejich přírodních i kulturních hodnot v rámci jejich rozumného využití pro rekreaci, sport a turistiku.

Snažíme se bojovat proti devastujícím záměrům, jako byl projekt megalomanských staveb tribun a rozsáhlého kácení lesa v okolí Bedřichova v souvislosti s kandidaturou na MS v klasickém lyžování v roce 2003 nebo v poslední době sjezdářský areál na Smrku. Navštívil jsem nedávno Madagaskar a když člověk vidí celá pohoří, obrovská území, kde kdysi rostl tropický prales, nenávtatně odlesněná a erodovaná až na holou skálu, připadají mi problémy Jizerky nebo Krušných hor jako malichernost. Ale pokud bychom propadli takové skepsi, mohli bychom veškerou činnost zabalit, místo práce v přírodě trávit vikendy v hypermarketech nebo v zábavních parcích a na hezkou přírodu se dívat na internetu. JAN SEBELKA